

TYÖTTÖMYYS- KASSOJEN ETUUSOPAS 2010

Ansiopäiväraha
Soviteltu ansiopäiväraha
Työllistymistä edistävät palvelut
Vuorottelukorvaus
Muiden sosiaalietuuksien vaikutus
Yrittäjän työttömyysturva
Etuuksien hakeminen

Työttömyyskassojen etuusopas 2010

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestön toimittama työttömyysturvaopas sisältää tietoa työttömyyskassojen maksamien etuuksien yleisistä saamisehdoista. Yksityiskohtaisempaa tietoa saat omasta työttömyyskassastasi, yhteystiedot löytyvät esitteen lopusta.

Työttömyyskassojen maksamia etuuksia ovat työttömille maksettava ansiopäiväraha ja vuorotelluvapaalla oleville maksettava vuorottelukorvaus. Vuodesta 2010 alkaen työttömyysetuutta voi saada myös työllistymistä edistävien palvelujen, kuten työvoimapoliittisen aikuiskoulutuksen ja omaehtoisen opiskelun ajalta.

Työttömyyskassat hoitavat lakisääteistä tehtävää ja kaikkien etuuksien saamisedellytykset on määriteltävä laissa. Työttömyyskassojen toimintaa valvoo Finanssivalvonta.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestöön kuuluvat kaikki Suomessa toimivat työttömyyskassat, joista kaksi on yrittäjien työttömyyskassoja.

Palkansaajien työttömyyskassat:

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijöiden tk
Erityisalojen Toimihenkilöiden tk
Erityiskoulutettujen tk
IAET-kassa
Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan tk
Journalistien ja esittävien taiteilijoiden tk
Julkisten alojen teknisten tk
Julkisten ja hyvinvointialojen tk
Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöiden tk
Lakimiesten tk
Lääkärien tk
Maa- meri- ja metsäalojen tk
Metallityöväen tk
Myynnin ja markkinoinnin ammattilaisten tk
Opettajien tk
Palvelualojen tk
Paperityöväen tk
Posti- ja logistiikka-alan tk
Puu- ja erityisalojen tk
Rahoitus- ja Erityisalojen tk
Rakennusalan tk
Suomen Elintarviketyöläisten tk
Suomen Merimies-Unionin tk
Super tk
Sähköalojen tk
Teollisuusalojen tk TEAM
Terveystieteiden alan tk
Toimihenkilöiden tk
Työttömyyskassa Nomit
Vakuutusväen tk
Valtion Virkamiesten tk
Yleinen tk YTK

Yrittäjien työttömyyskassat:

Ammatinharjoittajien ja yrittäjien tk
Suomen Yrittäjien tk

SISÄLLYS

Työttömyyskassan jäsenyys	4
Jäsenyys- ja työssäoloehto	4
Ansiopäiväraha	6
Oikeus ansiopäivärahaan työttömyyden ajalta	6
Ansiopäivärahan suuruus	8
Korotettu ansio-osa	9
Muutosturvan ansio-osa	9
Enimmäismaksuaika	10
Lisäpäiväoikeus	10
Soviteltu ansiopäiväraha	11
Työllistymistä edistävät palvelut	12
Ylläpitokorvaus	13
Vuorottelukorvaus	14
Muiden sosiaalietuuksien vaikutus	15
Yrittäjän työttömyysturva	16
Etuuksien hakeminen	18
Ansiopäivärahan laskeminen	20
TYÖTTÖMYYSKASSOJEN ANSIOPÄIVÄRAHATAULUKKO	21
TYÖTTÖMYYSKASSOJEN YHTEYSTIEDOT	22

TYÖTTÖMYYSKASSAN JÄSENYYS

Ansiosidonnaisten työttömyysetuuksien saamisen ehtona on, että henkilö on työttömyyskassan jäsen. Henkilöt, jotka ovat järjestäytyneet ammattiliittoon, ovat yleensä samalla liittyneet myös työttömyyskassaan.

Työttömyyskassan jäsenyyttä haettaessa henkilön tulee olla palkkatyössä. Useisiin ammattiliittoihin voi liittyä jo opiskeluaikana, mutta työttömyyskassan jäsenyys voi alkaa vasta työn alkaessa.

Jäseneksi liitytään täyttämällä jäsenhakemus. Jäsenhakemus on monissa tapauksissa samalla myös jäsenmaksujen perintävaltakirja. Valtakirjan perusteella työnantaja on valtuutettu perimään palkasta jäsenmaksut palkanmaksun yhteydessä.

Hakemuksia ja ohjeita jäseneksi liittymisestä saa työttömyyskassoista, ammattiliitoista ja työpaikkojen luottamusmiehiltä.

Jos henkilön ammattiala vaihtuu, on tarkoituksenmukaista järjestäytyä sen alan ammattiliittoon/työttömyyskassaan, jonka toimi- tai sopimusalueella työskentelee. Kun siirtyminen tapahtuu kuu-kauden kuluessa, aikaisemmassa kassassa kertyneet jäsenyys- ja työskentelykaudet seuraavat mukana uuteen kassaan.

Yrittäjäkassan jäsenyyttä haettaessa henkilön tulee olla yrittäjä. Palkansaajasta yrittäjäksi ja yrittäjästä palkansaajaksi siirtymiseen ja kassajäsenyyteen liittyy erityisiä sääntöjä, joista kerrotaan tarkemmin sivulla 16.

JÄSENYYS- JA TYÖSSÄOLOEHTO

Työttömyyskassan maksamien etuuksien saaminen edellyttää, että henkilö on täyttänyt jäsenyyssehdon ja työssäoloehdon sekä maksanut jäsenmaksun kassan sääntöjen mukaan.

Jäsenyyssehto

Palkansaajakassan jäsenyyssehto täyttyy, kun henkilö on ollut kassan jäsenenä eli vakuutettuna vähintään 34 edellistä viikkoa. Yrittäjän jäsenyys- ja työssäoloehto selvitetään sivulla 16.

Työssäoloehto

Palkansaajan työssäoloehto täyttyy, kun henkilö on ollut jäsenyysaikana 34 kalenteriviikkoa palkkatyössä, jossa työaika on kunakin kalenteriviikkona ollut vähintään 18 tuntia. Työn ei tarvitse olla yhdenjaksoista, vaan työssäoloehto kerryttäviä viikkoja voi kerätä välittömästi työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautumista edeltäneen, 28 kuukauden mittaisen tarkastelujakson aikana. Lisäksi edellytetään, että työstä maksettu palkka on ollut työehtosopimuksen mukainen. Ellei alalla ole työehtosopimusta, palkan on oltava kokoaikatyöstä vähintään 1052 euroa kuukaudessa.

Työssäoloehdon tarkastelujakson pidennys

28 kuukauden tarkastelujaksoa pidennetään, jos henkilö on hyväksyttävästä syystä estynyt olemaan työmarkkinoiden käytettävissä. Hyväksyttäviä syitä ovat muun muassa sairaus, asevelvollisuus, päätoiminen opiskelu, vuorotteluvapaa, apurahakausi, lapsen syntymä ja alle 3-vuotiaan lapsen hoito, osallistuminen TE-toimiston määräämään työllistymistä edistävään palveluun tai näihin rinnastettava syy. Tarkastelujaksoa pidennetään enintään seitsemän vuotta.

Työssäoloehdon voimassaolo

Työssäoloehdon voimassaolo päättyy, kun henkilö on ollut poissa työmarkkinoilta yli kuusi kuukautta ilman hyväksyttävää syytä. Työttömyyskassa voi maksaa etuuksia vasta, kun henkilö on täyttänyt työssäoloehdon uudelleen. Myös se, jos henkilö toimii palkansaajakassan jäsenyyssaikana päätoimisena yrittäjänä yli 18 kuukautta, aiheuttaa työssäoloehdon voimassaolon katkeamisen.

Poikkeuksia työssäoloehdon laskemisessa

Poikkeavat alat

Työaikajärjestelyiltään poikkeavilla aloilla on viikoittaisten työaikaedellytysten täyttymisestä omat säännöksensä. Tällaisia aloja ovat esimerkiksi opetustyö, kotityö ja taiteellinen, luova tai esityksellinen työ.

Neljän viikon jakso

Työssäoloehtoon voidaan hakijan pyynnöstä ottaa mukaan myös sellainen neljän peräkkäisen kalenteriviikon jakso, jonka työaika on yhteensä vähintään 80 tuntia jakautuneena kullekin kalenteriviikolle.

Palkkatuki

Mikäli työnantaja saa samalta ajalta palkkakustannuksiin työ- ja elinkeinokeskuksen myöntämää korkeinta korotettua palkkatukea, työssäoloehtoon voidaan lukea puolet työstä. Tämä koskee myös samalta ajalta saatua työmarkkinatukea ja julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitettua työllistämistukea.

Osa-aika- ja osatyökyvyttömyyseläke

Mikäli henkilö on täyttänyt työssäolo- ja jäsenysehdon ennen osa-aika- tai osatyökyvyttömyyseläkkeen alkamista, määritellään päiväraha kokoaikaisen työn ansiosta ennen eläkkeen alkamista, vaikka työssäoloehto täytyisi osa-aika- tai osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana.

Osasairauspäiväraha ja alennettu sairausajan palkka

Työssäoloehtoon ei lueta työtä, jota henkilö on tehnyt osasairauspäivärahaa saadessaan. Työssäoloehtoon ei myöskään lueta aikaa, jolta henkilölle on maksettu työ- tai virkaehtosopimuksen perusteella alennettua sairausajan palkkaa. Sen sijaan työssäoloehdon tarkastelujaksoa pidennetään tällaisilta ajoilta.

Työaikapankki

Työssäoloehtoon ei lueta työaikaa, joka siirretään säästöön työaikapankkiin. Sen sijaan työssäoloehtoon luetaan se aika, jolloin hakija on ollut vapaalla käyttäen työaikapankkiin kerättyä aikaa ja saanut sitä vastaavaa palkkaa.

ANSIOPÄIVÄRAHA

Oikeus ansiopäivärahaan työttömyyden ajalta

Ansiopäivärahaa maksetaan Suomessa asuvalle, työttömäksi työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon (TE-toimisto) ilmoittautuneelle henkilölle, joka on täyttänyt työttömyyskassan jäsenyys- ja työssä-oloehdon. Tämän lisäksi edellytetään, että henkilö on 17 – 64-vuotias. Myös 65 – 67-vuotiaille voidaan maksaa ansiopäivärahaa lomautustilanteissa.

Päivärahaa voidaan maksaa, jos henkilö on:

- kokonaan työtön
- lomautettu joko kokonaan tai osa-aikaisesti
- työnantajan aloitteesta osa-aikatyötä tekevä
- sivutoiminen yrittäjä

Saadakseen ansiopäivärahaa henkilön on heti työttömäksi jäätyään ilmoittauduttava työnhakijaksi TE-toimistoon. Ilmoittautumista ei voi tehdä takautuvasti. On tärkeää noudattaa TE-toimiston antamia ohjeita ja päivämääriä ilmoittautumisesta, koska ansiopäivärahaa voidaan maksaa vain siltä ajalta, kun työnhaku on voimassa.

Määräaikaisissa ryhmälomautuksissa, joissa lomautettujen määrä on vähintään 10, ei edellytetä henkilökohtaista ilmoittautumista TE-toimistoon vaan työnantaja antaa lomautustiedot suoraan työttömyyskassalle tarkistusilmoituksella.

TE-toimisto antaa työttömyyskassalle kassaa sitovan lausunnon työnhakijan työvoimapolitiittisten edellytysten täyttymisestä. Näitä edellytyksiä ovat esimerkiksi, onko henkilö työtön ja työmarkkinoiden käytettävissä.

Oikeutta ansiopäivärahaan ei ole, jos henkilö on päätoiminen opiskelija tai päätoiminen yrittäjä. Oikeutta ei myöskään ole ajalta, jolta henkilö saa:

- irtisanomisajan palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta tai muuta työsuhteen päättymiseen liittyvää taloudellista etuutta työnantajalta
- vuosiloma-ajan palkkaa
- lomakorvausta - ajalta, jolle lomakorvaus jaksotetaan kokoaikaisen työsuhteen päättyessä
- sairaus- tai osasairauspäivärahaa
- äitiys-, isyys-, vanhempain- tai erityishoitorahaa
- kuntoutusrahaa, täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutustukea
- työttömyyseläkettä tai luopumistukea
- vanhuuseläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä (poikkeuksena valtion eläkelain 8 § 1 momentin mukaiset normaalia alemmat eläkeiät, jolloin eläke vähennetään työttömyysetuudesta)

Poikkeus: Jos työsuhteessa oleva henkilö on saanut enimmäisajan sairauspäivärahaa ja on edelleen työkyvytön eikä työnantajalla ole tarjota hänelle hänen työkykyään vastaava työtä, on hänellä oikeus työttömyysetuuteen, mikäli työkyvyttömyyseläkehakemus on hylätty tai vireillä ja hakija on ilmoittautunut työnhakijaksi TE-toimistoon.

Muita rajoituksia ansiopäivärahan saamiselle:

Ostavastuu-aika

Työttömyyspäivärahaa maksetaan viideltä päivältä viikossa omavastuuajan vähentämisen jälkeen. Omavastuu-aika on seitsemän työtöntä päivää tai seitsemää työtöntä päivää vastaava aika, jolloin henkilö on ollut työttömänä työnhakijana TE-toimistossa.

Omvastuu aika asetetaan aina, kun 500 päivän enimmäismaksuaika alkaa. Omavastuupäivien ei tarvitse olla peräkkäisiä päiviä, mutta niiden tulee kertyä kahdeksan peräkkäisen kalenteriviikon aikana.

Omvastuu aikaan ei voida lukea lomakorvauksen jaksotuspäiviä, päiviä karenssiajalta tai aikaa, jolloin henkilön työaika on yli 75 prosenttia alan kokoaikaisen työntekijän työajasta.

Yhdessä kalenteriviikossa voi olla yhteensä enintään viisi omavastuu-, työttömyys- ja työpäivää.

Omvastuu aikaan luetaan sairausvakuutuksen päivärahan ja kuntoutusrahan omavastuu aika sekä päivät, joilta henkilölle on maksettu työttömyysetuutta työllistämistä edistävien palvelujen ajalta.

Lomakorvauksen jaksotus

Mikäli henkilöllä on kokoaikaisen työsuhteen päättyessä pitämättömiä vuosilomia, hänelle maksetaan lomakorvausta. Työsuhteen päättyessä tai myöhemmin maksettu lomakorvaus jaksotetaan henkilön viimeisestä työsuhteesta lasketun päivämäärän mukaan. Lomakorvauksen jaksotusajalta ei makseta päivärahaa.

Esimerkki: Hakijan päivämäärä on 100 euroa. Hänelle maksetaan työsuhteen päättyessä lomakorvausta 1500 euroa ja lomarahaa 500 euroa. Lomakorvaus jaksotetaan päivämäärän mukaan: $1500 : 100 = 15$. Näin hakijalle ei makseta päivärahaa 15 päivän ajalta työsuhteen päättymisestä lukien.

Työaikapankin käyttö lomautuksen yhteydessä

Mikäli henkilölle maksetaan rahakorvausta työaikapankista kahden kuukauden kuluessa ennen kokoaikaisen lomautuksen alkamista tai sen aikana, estää se työttömyysetuuden maksamisen siltä ajalta, jolle maksettu rahakorvaus jaksotetaan. Jaksotus tehdään kuten lomakorvauksen jaksotus.

Karenssiajat

Mikäli henkilö on toiminnallaan itse aiheuttanut työsuhteen päättymisen tai sen, ettei työ sopimusta ole syntynyt, voi seurauksena olla TE-toimiston määräämä korvaukseton määräaika eli niin sanottu karenssiaika, jolta ei ole oikeutta etuuteen. Määräaika asetetaan, jos henkilö on:

- kieltäytynyt ilman pätevää syytä TE-toimiston osoittamasta enintään 5 päivää kestävästä työstä (30 päivän karenssi)
- kieltäytynyt yli 5 päivää kestävästä työstä tai hänelle sopivasta koulutuksesta, tai jos henkilö aiheuttaa itse sen, ettei työ sopimusta synny tai jos henkilö on ilman hyväksyttävää syytä ollut työmarkkinoilla viimeisen 6 kuukauden aikana vähemmän kuin 6 viikkoa (60 päivää)
- kieltäytynyt osallistumasta työllistymissuunnitelmansa laatimiseen tai sen toteuttamiseen (60 päivää)
- eronnut työstään ilman hyväksyttävää syytä tai aiheuttanut itse työ sopimuksen päättymisen (90 päivää)

Toistuva työstä tai koulutuksesta kieltäytyminen tai muu vastaava menettely voi aiheuttaa päivärahan maksamisen lakkauttamisen. Päiväraha myönnetään tällöin uudelleen vasta, kun henkilö on ollut työssä tai koulutuksessa yhteensä vähintään kolme kuukautta.

Jos henkilö osallistuu TE-toimiston osoittamaan työllistymistä edistävään palveluun, kuten työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen tai omaehtoiseen opiskeluun, ei kieltäytyminen työstä sen aikana johda korvauksettomaan määräaikaan.

Ennakkomaksu

Työttömyysetuuksia voidaan maksaa ennakkona hakemuksen perusteella ilman päätöstä, jos työttömyyskassa katsoo sen tarkoituksenmukaiseksi. Ennakkomaksu on aina tapauskohtainen ja perustuu kassan harkintaan. Ennakkoa maksetaan riittävin hakemustiedoin, maksuilmoituksella ja yleensä peruspäivärahan mukainen määrä. Ennakkoa voidaan maksaa enintään kahdelta kuukaudelta.

Ennakon voi kuitata myöhemmin myönnettävästä työttömyysetuudesta tai sen voi periä takaisin. Varsinainen valituskelpoinen päätös annetaan, kun asia käsitellään lopullisesti.

Ansiopäivärahan suuruus

Palkansaajan ansiopäiväraha lasketaan työttömyyttä edeltävän, vähintään työssäoloehdon täyttävän ajan vakiintuneesta palkasta. Palkkatulosta vähennetään lomarahat ja lomakorvaukset. Näiden erien lisäksi tehdään vähennys, joka vastaa palkansaajan työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksuja sekä sairausvakuutuksen päivärahamaksua. Vähennys on 3,5 prosenttia vuonna 2010 täytyvissä työssäoloehdoissa. Kausiluonteista työtä tekeillä otetaan huomioon työttömyyttä edeltäneen 12 kuukauden tulot. Työaikapankista nostettu palkallinen vapaa-aika huomioidaan päivärahan määrittelyyn, sen sijaan työaikapankkiin siirrettävää rahaa tai sieltä nostettuja rahasuorituksia ei huomioida.

Työttömyyskassan maksamat etuudet voivat määräytyä kolmella eri tavalla:

Etuus	Perusosa = peruspäiväraha 25,63 €/päivä	Ansio-osa palkan 105- kertaiseen perusosaan = 2691,15 € asti	Ansio-osa ylimenevältä osalta
Ansiopäiväraha	peruspäiväraha	45 %	20 %
Ansiopäiväraha korotetulla ansio-osalla	peruspäiväraha	57,5 %	35 %
Ansiopäiväraha muutosturvan ansio-osalla	peruspäiväraha	65 %	37,5 %

Kun kuukautta kohti laskettua palkkaa muunnetaan päiväpalkaksi tai päivävastoin, katsotaan kuukauteen sisältyvän 21,5 päivää. → Katso taulukko esitteen lopussa.

Ansiopäiväraha muodostuu perusosasta, ansio-osasta ja lapsikorotuksista

- Perusosa on vuosittain vahvistettavan peruspäivärahan suuruinen.
- Ansio-osa on 45 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta. Jos kuukausipalkka ylittää peruspäivärahan 105-kertaisen määrän, ansio-osa on ylimenevältä palkanosalta 20 prosenttia.
- Lapsikorotusta voi saada alle 18-vuotiaasta huollettavasta lapsesta, enintään kuitenkin kolmesta lapsesta.
- Täysi ansiopäiväraha lapsikorotuksineen voi enimmillään olla 90 prosenttia päivärahan perusteena olevasta päiväpalkasta, kuitenkin vähintään lapsikorotuksilla korotetun peruspäivärahan suuruinen. Jos henkilöllä on oikeus korotettuun tai muutosturvan ansio-osaan, voi täysi ansiopäiväraha lapsikorotuksineen olla enintään yhtä suuri kuin ansiopäivärahan perusteena oleva päiväpalkka.

Ansiopäivärahan uudelleen määrittely ja 80 prosentin suoja

Ansiopäiväraha määritellään uudelleen aina, kun 34 kalenteriviikon työssäoloehto täyttyy. Samalla aloitetaan uusi 500 päivän enimmäisajan laskeminen. Uusi määrittely tehdään, vaikka entisessä 500 päivän laskurissa olisi maksamattomia päiviä.

Uuteen ansiopäivärahan määrittelyyn huomioidaan palkat sellaisilta kalenteriviikoilta, joina työ-

tä on tehty vähintään 18 tuntia. Jos työtä on tehty esimerkiksi kahtena päivänä viikossa yhteensä 18 tuntia, lasketaan näiden kahden päivän tulo koko viikon työtuloksi.

Ansiopäiväraha on vähintään 80 prosenttia aiemmasta, ilman lapsikorotuksia lasketusta ansiopäivärahasta, mikäli 500 päivän enimmäismaksuaika ei ole täyttynyt ennen uudelleenmäärittelyä.

Korotettu ansio-osa

Ansiopäiväraha voidaan maksaa korotettuna seuraavissa tilanteissa:

Tilanne 1. Työnhakija on ollut työssä yhteensä vähintään kolme vuotta ennen työttömyyspäiväraha-oikeuden alkamista. Tällöin ansiopäiväraha voidaan maksaa korotettuna työttömyyden alkaessa enintään 20 päivän ajan. Jos ensimmäistä kertaa ansiopäivärahaa hakovalla henkilöllä on oikeus korotettuun ansio-osaan tilanteen 3 perusteella (ks. alla), ei hänellä ole oikeutta tämän tilanteen 1 mukaiseen korotettuun ansio-osaan.

Tilanne 2. Henkilö osallistuu TE-toimiston kanssa sovittuun työllistymistä edistävään palveluun, josta on sovittu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa. Korotettua ansiopäivärahaa voidaan maksaa palvelun ajalta, kuitenkin enintään 200 päivää. Jos henkilö osallistuu kahteen palveluun, joiden välinen aika on enintään seitsemän kalenteripäivää, voidaan korotettua ansiopäivärahaa maksaa myös tältä, palvelujen väliseltä ajalta.

Tilanne 3. Työsuhde päättyy taloudellisista tai tuotannollisista syistä tai henkilö itse irtisanoo työsopimuksensa lomautuksen kestänyt yhdenjaksoisesti yli 200 päivää. Lisäksi hakijalla on ennen työn menettämistä työssäoloaika vähintään 20 vuotta ja hän on ollut työttömyyskassan jäsenenä vähintään viisi vuotta. Tällöin korotettua ansiopäivärahaa voidaan maksaa enintään 100 päivän ajan.

Työllistymistä edistävästä palveluista kerrotaan tarkemmin sivuilla 12–13.

Korotetun ansio-osan suuruus

Korotettuna maksettavan ansiopäivärahan ansio-osa on 57,5 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta. Jos kuukausipalkka ylittää peruspäivärahan 105-kertaisen määrän, ansio-osa on ylimenevältä palkanosalta 35 prosenttia.

Korotettuna maksettu ansiopäiväraha lapsikorotuksineen voi olla enintään päiväpalkan perusteena olevan päiväpalkan suuruinen.

Muutosturvan ansio-osa

Ansiopäivärahaan voidaan maksaa muutosturvan ansio-osaa, mikäli työnhakijalle on laadittu muutosturvaan liittyvä työllistymissuunnitelma tai sitä korvaava suunnitelma TE-toimistossa. Suunnitelman laatimista pitää pyytää itse TE-toimistolta. Pyyntö on esitettävä viimeistään 30 päivän kuluessa työsuhteen päättymisestä, lomautusilmoituksen antamisesta tai siitä, kun lomautus on kestänyt 180 päivää.

Muutosturvan ansio-osaa voidaan maksaa työllistymissuunnitelmaan tai sitä korvaavaan suunnitelmaan merkityn, työllistymistä edistävän palvelun ajalta. Tällaisia palveluita ovat työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus, omaehtoinen opiskelu, työkokeilu työpaikalla, työharjoittelu, työelämävalmennus, kotouttamistoimenpiteet, kuntouttava työtoiminta sekä työ- ja koulutuskokeilu. Jos henkilö osallistuu kahteen palveluun, joiden välinen aika on enintään seitsemän kalenteripäivää, voidaan muutosturvan ansio-osaa maksaa myös tältä, palvelujen väliseltä ajalta. Jos omaehtoisesta työnhauasta on sovittu työllistymishjelmassa ennen 1.1.2010, muutosturvan ansio-osaa maksetaan myös työnhauksen ajalta 31.3.2010 saakka. Työllistymistä edistävästä palveluista kerrotaan tarkemmin sivuilla 12–13.

Työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman (työllistymisohjelman) laa- timisen edellytykset

- työntekijän työsuhde on irtisanottu tuotannollisista tai taloudellisista syistä ja hänellä on ollut työssäoloaikaa vähintään kolme (3) vuotta yhden tai useamman työnantajan palveluksessa, tai
- työntekijän määräaikainen työsuhde samaan työnantajaan on kestänyt yhdenjaksoisesti vähintään kolme (3) vuotta, tai
- työntekijä on ollut samaan työnantajaan määräaikaisissa työsuhteissa yhteensä 36 kuukautta viimeksi kuluneiden 42 kuukauden aikana, tai
- työntekijän työsuhde on päättynyt työsopimuksen määräaikaisuuden takia ja hänellä on ollut työssäoloaikaa saman tai eri työnantajien palveluksessa vähintään viisi (5) vuotta työsuhteen päättymistä edeltäneiden seitsemän (7) vuoden aikana, tai
- työntekijä lomautetaan vähintään 180 päiväksi ja hänellä on lomautusilmoituksen saadessaan ollut työssäoloaikaa vähintään kolme (3) vuotta, tai
- työntekijä on ollut yhdenjaksoisesti lomautettuna 180 päivää ja hänellä on ollut työssäoloaikaa vähintään kolme (3) vuotta, tai
- lomautettu työntekijä on irtisanoutunut lomautuksen kestänyttä yhdenjaksoisesti vähintään 200 päivää ja hänellä on ollut työssäoloaikaa vähintään kolme (3) vuotta.

Muutosturvan ansio-osan saaminen edellyttää, että

- Työnhakijalla on voimassa oleva työllistymissuunnitelma tai sitä korvaava suunnitelma.
- Työnhakija on ollut työttömyyskassan jäsen vähintään 34 viikkoa, jona aikana hän on täyttänyt työttömyysturvalain mukaisen palkansaajan työssäoloehdon: 34 kalenteriviikkoa työtä viimeisen 28 kuukauden aikana.

Muutosturvan ansio-osan suuruus ja kesto

Muutosturvan ansio-osa on 65 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta. Jos kuukausipalkka ylittää peruspäivärahan 105-kertaisen määrän, muutosturvan ansio-osa on ylimenevältä palkanosalta 37,5 prosenttia.

Muutosturvan ansio-osaa maksetaan enintään 200 päivää.

Muutosturvan ansio-osaa ei makseta, jos hakija

- saa päivärahaa 500 päivän jälkeisiltä lisäpäiviltä
- on päätoiminen yrittäjä.

Enimmäismaksuaika

Ansiopäivärahaa maksetaan viideltä päivältä viikossa ja enintään 500 työttömyyspäivältä. Enimmäisaika nollataan aina kun 34 kalenteriviikon työssäoloehto täyttyy.

Mikäli työttömyys jatkuu 500 päivän täytyttyä, henkilö voi hakea Kansaneläkelaitokselta työmarkkinatukea. Tällöin työmarkkinatukea maksetaan 180 päivältä ilman tarveharkintaa.

Uuden 500 päivän ansiopäivärahakauden saamiseksi henkilön tulee olla 34 kalenteriviikkoa työssäoloehdon täyttävässä työssä. Työssäoloehtoon voi sisältyä työviikkoja myös edeltävältä 500 päivän maksuajalta, kunhan viikkoja ei ole otettu huomioon edelliseen työssäoloehtoon.

Lisäpäiväoikeus

Työttömyyspäivärahaa voidaan maksaa myös 500 päivän enimmäisajan jälkeen niin sanottuina lisäpäivinä seuraavissa tilanteissa:

- Jos vuonna 1949 tai sitä ennen syntynyt henkilö täyttää 57 vuotta ennen kuin hänen 500 päivän enimmäisaikansa täyttyy, hänelle voidaan maksaa 500 päivän lisäksi ansiopäivä-

rahaa sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana hän täyttää 60 vuotta. Sen jälkeen hänellä on mahdollisuus hakea työttömyyseläkettä. Työttömyyskassa kirjoittaa työttömyyseläkkeen hakemista varten tarvittavan todistuksen.

- Jos vuosina 1950–1954 syntynyt henkilö täyttää 59 vuotta ennen kuin hänen 500 päivän enimmäisaikansa täyttyy, hänelle voidaan maksaa 500 päivän lisäksi ansiopäivärahaa sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana hän täyttää 65 vuotta. Lisäksi edellytyksenä on, että henkilöllä on työssäoloaikaa vähintään viisi vuotta viimeisen 20 vuoden aikana.

SOVITeltu ANSIOPÄIVÄRAHA

Mikäli henkilö on osittain työllistynyt, voidaan työttömyyspäiväraha maksaa niin, että saatu tulo otetaan huomioon ja hänelle maksetaan soviteltua työttömyyspäivärahaa.

- Soviteltua työttömyyspäivärahaa voidaan maksaa henkilölle,
- joka tekee osa-aikaista työtä työnantajan aloitteesta
 - jonka päivittäistä tai viikoittaista työaikaa on lyhennetty lomautuksen johdosta
 - joka on vastaanottanut enintään kaksi viikkoa kestävän kokoaikatyön
 - jolla on tuloa sivutoimisesta yritystoiminnasta tai omasta työstä

Soviteltua työttömyyspäivärahaa voidaan maksaa, kun työtä tehdään enintään 75 % alalla sovellettavan kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta. Työaikaa tarkastellaan lyhennetylle työpäivälle tai työviikolle lomautettujen osalta kalenteriviikoittain. Osa-aikatyötä tai enintään kaksi viikkoa kestävää kokoaikatyötä tekevien osalta työaikaa tarkastellaan joko neljän kalenteriviikon tai kuukauden jaksolla.

Yli kaksi viikkoa kestävät kokoaikatyöt eivät kuulu sovittelun piiriin. Tällöin maksujakson työttömyyspäiviltä maksetaan täyttä ansiopäivärahaa, ellei maksamiselle ole muita esteitä.

Sovittelun työaikatarkastelussa otetaan huomioon sekä aika, joka on säästetty työaikapankkiin, että aika, joka pidetään palkallisena vapaana.

Sovittelun ansiopäivärahan suuruus

Soviteltua ansiopäivärahaa maksettaessa täydestä ansiopäivärahasta vähennetään 50 prosenttia sovittelujakson aikana ansaitusta palkasta. Myös työaikapankkiin siirretty tai sieltä nostettu tulo on sovittelussa huomioitavaa tuloa.

Soviteltu päiväraha ja työstä saatu palkka voivat yhteensä olla enintään 90 % päivärahan perusteena olevasta palkasta. Korotettua ansio-osaa tai muutosturvan ansio-osaa maksettaessa soviteltu ansiopäiväraha ja ansaittu palkka voivat yhteensä olla enintään päivärahan perusteena olevan palkan suuruinen.

Sovittelun ansiopäivärahan hakeminen ja maksaminen

Soviteltua ansiopäivärahaa haetaan joko neljän kalenteriviikon tai kuukauden jaksoissa. Se, kumpaa jaksoa käytetään, määräytyy palkanmaksukauden mukaan. Hakemuksen liitteenä on aina oltava palkkatodistus hakemusaikaa vastaavalta ajalta ansaituista tuloista. Soviteltua ansiopäivärahaa ensimmäistä kertaa haettaessa on hyvä liittää mukaan työsopimus, josta ilmenevät työsuhteen keskeiset ehdot.

Soviteltua ansiopäivärahaa maksetaan sovittelujakson jokaiselta päivältä (5 pv/kalenteriviikko),

lukuun ottamatta päiviä, joilta henkilöllä ei ole oikeutta etuuteen. Tällaista aikaa on esimerkiksi jaksoon sisältyvä yli kaksi viikkoa kestävä kokoaikatyö tai omavastuu aika. Tällöin henkilölle maksetaan soviteltua ansiopäivärahaa päivärahaan oikeuttavalta ajalta niin, että sovittelun piirissä olevilta päiviltä saatu tulo muunnetaan kuukausituloksi.

Työnhaku TE-toimistossa tulee pitää voimassa, kun tehdään osa-aikaista tai lyhytkestoista kokoaikatyötä. Soviteltua ansiopäivärahaa maksettaessa työstä saatu palkka otetaan huomioon myös ajalta, jolloin työnhaku ei ole ollut voimassa. Päivärahaa maksetaan kuitenkin vain niiltä päiviltä, jolloin työnhaku on voimassa.

Soviteltuina maksetut ansiopäivärahapäivät kuluttavat ansiopäivärahan 500 päivän enimmäisai-
kaa seuraavasti:

- Jos kokonaan työttömän henkilön ansiopäiväraha on 50 euroa päivässä ja hänelle maksetaan soviteltua ansiopäivärahaa 200 euroa kuukaudessa, kuluu 500 päivän enimmäis-
ajasta 4 päivää ($200:50=4$).
- **Poikkeus:** Soviteltuna maksettu korotettu ansio-osa ja muutosturvan ansio-osa kulut-
tavat korotetun ja muutosturvan ansio-osan maksamisen enimmäisaikaa jokaiselta mak-
setulta päivältä, riippumatta maksetun etuuden suuruudesta.

Uuden työssäoloehdon kertyminen

Kun hakijalle maksetaan osa-aikaisen työn ajalta soviteltua ansiopäivärahaa, jokainen kalenteri-
viikko, jona työtä on tehty vähintään 18 tuntia, kerryttää uutta työssäoloehto. Työssäoloehtoon
luettavat viikot otetaan huomioon päivärahan määrittelyssä.

Päivärahan maksaminen lyhennettyä työviikkoa tekeville

Henkilöille, jotka on lomautettu lyhennetylle työviikolle, voidaan maksaa päivärahaa silloin, kun
työtä tehdään enintään 80 % enimmäistyöajasta: Jos henkilön työaika on lomautuksen johdosta
lyhennetty yhdellä tai useammalla päivällä, maksetaan hänelle työttömiltä päiviltä työttömyys-
etuutta. Tätä käytäntöä sovelletaan lomautuksiin, jotka ovat voimassa 4.1.2010 – 2.1.2011 väli-
senä aikana. Käytäntö koskee ainoastaan lyhennettyä työviikkoa tekeviä lomautettuja, ei muita
vajaata työaika tekeviä henkilöitä.

TYÖLLISTYMISTÄ EDISTÄVÄT PALVELUT

Työ- ja elinkeinotoimisto voi ohjata työnhakijan työllistymistä edistäviin palveluihin, joiden ajalta makse-
taan työttömyysetuutta.

Työllistymistä edistäviä palveluita ovat:

- Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus
- Omaehtoinen opiskelu
- Työkokeilu työpaikalla
- Työelämävalmennus
- Työharjoittelu
- Työ- ja koulutuskokeilu
- Maahanmuuttajan rinnasteinen kotouttamistoimenpide
- Kuntouttava työtoiminta

Työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuvalla maksetaan sitä työttömyysetuutta, johon hä-
nellä olisi oikeus työttömänä ollessaan. Työttömyysetuutta voidaan maksaa vain siltä ajalta, kun

henkilö on työttömänä työnhakijana TE-toimistossa. Työttömyysetuutta maksetaan työllistymistä edistävien palvelujen ajalta karenssiajasta huolimatta. Myös omavastuuajasta kuluu työllistymistä edistävien palvelujen aikana, eli etuutta maksetaan omavastuuajasta huolimatta.

Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta henkilöllä, joka työllistyy kokoaikatyössä yli kahden viikon ajan. Työttömyyspäivärahan maksamisen enimmäisaika kuluu eli 500 päivän laskuri karttuu myös työllistymistä edistävien palvelujen aikana.

Työttömyysetuutta ei makseta palvelujen poissaolopäiviltä, ellei poissaolon syynä ole työkyvyttömyys, alle 10-vuotiaan lapsen sairaus (poissaoloa enintään neljän päivän ajan), työhaastattelu tai siihen rinnastettava syy, joka liittyy työllistymiseen.

– **Poikkeus:** Työvoimapolitiittisessa aikuiskoulutuksessa ja omaehtoisessa opiskelussa työttömyysetuutta maksetaan myös poissaolopäiviltä.

TE-toimisto toimittaa työttömyyskassalle lausunnon, jossa kerrotaan, mihin palveluun eli toimenpiteeseen työnhakija osallistuu. Kassa maksaa hakijalle työttömyysetuutta TE-toimiston lausunnon perusteella. Lisätietoja eri palveluista, niihin hakeutumisesta ja kouluttautumismahdollisuuksista saa TE-toimistoista.

Työvoimapolitiittista aikuiskoulutusta koskevat erityissäännökset

TE-toimiston osoittamaan työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvalla työnhakijalla voidaan maksaa työttömyysetuutta, vaikka hänet katsotaan päätoimiseksi yrittäjäksi tai vaikka hän ei ole työtön tai lomautettu, jos hän on työttömyysuhan alainen. Työttömyysetuutta maksetaan seuraavasti:

- Päätoimisille yrittäjille maksetaan ansiopäivärahan perusosaa, mutta ei ansio-osaa.
- Työttömyysuhan alaisille työssä oleville maksetaan päivärahaa ansio-osineen.
- Työssä oleville, jotka eivät ole työttömyysuhan alaisia, ei makseta työttömyysetuutta.

Työttömyysetuuden lisäksi työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen ajalta maksetaan ylläpitokorvausta. Ylläpitokorvaus maksetaan viideltä päivältä viikossa ja se maksetaan koko koulutusajalta, lukuun ottamatta lomajaksoja.

Ulkomailla järjestettävään koulutukseen osallistuvalla maksetaan ylläpitokorvauksena puolet valtion virkamiesten päivärahaa seitsemältä päivältä viikossa.

Pohjoiskalotin koulutussäätiön (NORD) järjestämään koulutukseen osallistuvalla opiskelijalla on järjestetty ilmainen majoitus ja hänelle maksetaan ylläpitokorvausta 16,82 euroa päivältä.

YLLÄPITOKORVAUS

Useimpien työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksetaan työttömyysetuuden lisäksi ylläpitokorvausta. Sitä maksetaan TE-toimiston kanssa 1.1.2010 jälkeen sovitusta toimenpiteistä. Ylläpitokorvaus on tarkoitettu ateria- ja matkakustannusten korvaamiseen.

Ylläpitokorvauksen suuruus on 9 euroa päivältä. Korotettu ylläpitokorvaus on 18 euroa päivältä. Korotettuna ylläpitokorvaus voidaan maksaa silloin, kun henkilö osallistuu työllistymistä edistävään palveluun työssäkäyntialueensa ulkopuolella tai kun henkilö osallistuu kotikunnan ulkopuolella järjestettävään palveluun ja hänelle aiheutuu osallistumisesta majoituskustannuksia. Ylläpitokorvaus on verotonta tuloa.

Ylläpitokorvausta (9 euroa) ja korotettua ylläpitokorvausta (18 euroa) voidaan maksaa seuraavien työllistymistä edistävien palvelujen ajalta:

- työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus
- omaehtoinen opiskelu
- työkokeilu työpaikalla
- työharjoittelu
- työelämävalmennus
- kotoutujien rinnasteiset toimenpiteet.

Ylläpitokorvausta maksetaan palveluissa todellisilta osallistumispäiviltä. Työvoimapolitiittisessa aikuiskoulutuksessa ja omaehtoisessa opiskelussa ylläpitokorvausta maksetaan myös poissaolopäiviltä, mutta ei kuitenkaan loma-aikoina.

Myös kuntouttavan työtoiminnan ajalta maksetaan ylläpitokorvausta, mutta ei korotettuna. Työ- ja koulutuskokeilun ajalta ei makseta lainkaan ylläpitokorvausta.

Lisäksi ylläpitokorvausta maksetaan ryhmäpalveluna toteutettavaan, vähintään 5 ja enintään 20 päivää kestävään työnhakuvalmennukseen osallistuvalla. Tällainen työnhakuvalmennus ei kuitenkaan ole työllistymistä edistävä palvelu vaan kuuluu muihin TE-toimiston palveluihin.

VUOROTTELUKORVAUS

Vuorotteluvapaa on järjestely, jossa kokoaikatyössä ollut henkilö siirtyy työnantajansa kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti vuorotteluvapaalle ja työnantaja palkkaa samaksi ajaksi TE-toimistossa työttömänä työnhakijana olevan henkilön.

Vuorottelukorvauksen saamisen edellytyksenä on, että vuorotteluvapaalle jäävällä henkilöllä on ennen vuorotteluvapaan alkamista ollut eläkevakuutettua työssäoloaikaa vähintään kymmenen vuotta ja että työsuhde samaan työnantajaan on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään 13 kuukautta ennen vuorotteluvapaan alkamista.

Tähän 13 kuukauden ajanjaksoon voi sisältyä yhteensä enintään 30 päivän palkaton poissaolo. Sairaudesta tai tapaturmasta johtuva poissaolo rinnastetaan työssäoloon.

Vuorotteluvapaalla ollut henkilö voi päästä uudelleen vuorotteluvapaalle oltuaan välillä töissä viisi vuotta.

Vuorottelukorvaukseen ei ole oikeutta, jos henkilö mm.

- saa työnantajaltaan palkkaa
- on yli kaksi viikkoa kestävässä kokoaikatyössä muun työnantajan palveluksessa
- harjoittaa päätoimista yritystoimintaa
- saa kuntoutusrahaa tai ansionmenetykskorvausta kuntoutusta koskevien säännösten perusteella
- saa päivärahaa tai eläkettä täyden työkyvyttömyyden perusteella
- saa äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa tai erityishoitorahaa tai hänelle on myönnetty lomaa raskauden, synnytyksen tai lapsen hoidon vuoksi.

Vuorottelukorvauksen suuruus

Vuorottelukorvauksen täysi määrä on 70 prosenttia siitä ansiopäivärahasta, johon henkilöllä olisi oikeus työttömäksi jäädessään. Vuorottelukorvaukseen ei sisälly eikä sen suuruutta laskettaessa oteta huomioon lapsikorotuksia. Vuorottelukorvauksen perusteena olevaa ansiopäivärahaa laskettaessa palkkatulot otetaan huomioon vuorotteluvapaata edeltäneen vähintään 52 viikon ajalta.

Vuorottelukorvaus on 80 prosenttia päivärahaa, jos vuorottelijalla on vähintään 25 vuotta eläkevuokutettua työhistoriaa ennen vuorotteluvapaan alkamista.

Vuorotteluvapaan aikana omalta työnantajalta saadut tulot estävät vuorottelukorvauksen maksamisen. Muut tulot vaikuttavat siten, että vuorottelukorvauksen suuruus lasketaan sovitellusta ansiopäivärahaa. Yli kahden viikon kokoaikatyön ajalta ei ole oikeutta vuorottelukorvaukseen.

Vuorottelukorvauksesta vähennetään lakisääteiset etuudet (esimerkiksi lasten kotihoidontuki) kuten ansiopäivärahaa.

Kesto Vuorotteluvapaan on kestettävä yhtäjaksoisesti vähintään 90 kalenteripäivää ja se saa kestää yhteensä enintään 359 kalenteripäivää. Vuorotteluvapaan voi jaksottaa vähintään 90 päivän pituisiin jaksoihin. Jaksottamisesta on sovittava vuorotteluvapaasopimuksessa ennen vapaan aloittamista. Vuorotteluvapaan pidentämisestä voidaan sopia myös vuorotteluvapaan aikana, kuitenkin 2 kuukautta ennen sovitun vuorotteluvapaan päättymistä. TE-toimisto antaa sitovan lausunnon vuorotteluvapaan jaksottamisesta ja pidentämisestä.

Mikäli vuorottelija palaa tilapäisesti työhön omalle työnantajalleen vapaan aikana, kuuluu vuorotteluvapaa tällä ajalla. Vuorotteluvapaa on pidettävä kokonaisuudessaan kahden vuoden kuluessa sen alkamisesta.

Vuorottelukorvausta voi hakea jo etukäteen, jolloin hakija voi samalla tarkistuttaa etuuden saamisen ehtojen täyttymisen.

MUIDEN SOSIAALIETUUKSIEN VAIKUTUS

Muut sosiaalietyudet voivat vaikuttaa työttömyyskassan maksamiin etuuksiin. Osa etuuksista estää, osa vähentää täysimääräisesti ja osalla ei ole mitään vaikutusta kassan maksamiin etuuksiin. Hake-
muksiin pitää aina liittää päätös muun sosiaalietyuden saamisesta.

- Estäviä etuuksia ovat muun muassa useat eläkkeet, sairaus- tai osasairauspäiväraha, äitiys-, isyys- tai vanhempainraha taikka kuntoutusraha.
- Vähentäviä etuuksia ovat muun muassa henkilön saama osatyökyvyttömyyseläke, luopumiseläke tai valtion eläkelain 8 § 1 mom. mukaiset eläkkeet, joita maksetaan normaalia alemman eläkeiän perusteella.
- Vähentävä etuus on myös lasten kotihoidontuki alle 3-vuotiaan lapsen hoidosta, joka huomioidaan perhekohtaisesti:
 - Jos työssä käyvä puoliso saa kotihoidontukea, tuki vähennetään työttömän puolison työttömyys-etuudesta.
 - Mikäli molemmat puoliset ovat työttömiä, tuki vähennetään siltä puolisolta, jolle kotihoidontuki maksetaan.
 - Puolison saamaa kotihoidontukea ei vähennetä työttömän henkilön työttömyysetuudesta, jos työttömän henkilön puoliso itse hoitaa lasta ja on sen vuoksi poissa työmarkkinoilta.
- Työttömyyspäivärahan saamiseen tai maksamiseen eivät vaikuta muun muassa lapsilisä, asumistuki, toimeentulotuki tai vammaistuki. Myöskään perhe-eläke, tapaturmavakuutuslain mukainen haittaraha, sotilasavustus tai sotilasvammalain mukainen elinkorko ja täydennyskorko eivät vaikuta työttömyysetuuden maksamiseen.
- Jokainen vähennettynä maksettu etuuspäivä kuluttaa enimmäisaikaa yhdellä päivällä.

Tarkempaa tietoa eri etuuksien vaikutuksesta saat työttömyyskassoista tai kassojen yhteiseltä työttömyysturvasivustolta www.tyj.fi

YRITTÄJÄN TYÖTTÖMYYSTURVA

Työttömän henkilön on ilmoitettava yritystoiminnastaan tai sen aloittamisesta TE-toimistoon. TE-toimisto ratkaisee, onko kyseessä päätoiminen vai sivutoiminen yritystoiminta. Yritystoiminnasta on ilmoitettava myös työttömyyskassaan. Päätoimista yritystoimintaa harjoittava henkilö voi liittyä yrittäjäkassaan tai säilyttää jäsenyytensä palkansaajakassassa enintään 18 kuukauden ajan.

Kuka on yrittäjä

Työttömyysturvalain mukaan yrittäjäksi katsotaan henkilö, joka päätoimintaan varten on velvollinen ottamaan YEL- tai MYEL-vakuutuksen.

Yrittäjäksi katsotaan myös yrityksessä työskentelevä yrityksen osaomistaja, joka kuuluu muun lakisääteisen eläkevakuutuksen piiriin,

- jos hän toimii johtavassa asemassa ja omistaa yksin vähintään 15 % tai hänen perheellään tai hänellä yhdessä perheenjäsentensä kanssa on omistuksessa vähintään 30 % yhtiöstä; tai
- jos hän, hänen perheensä tai he yhdessä omistavat vähintään 50 % yhtiöstä

Johtavassa asemassa olevaksi katsotaan yhtiön toimitusjohtaja ja hallituksen puheenjohtaja ja varsinaiset jäsenet. Perheenjäseniä ovat yrittäjän kanssa samassa taloudessa asuvat puoliso tai avopuoliso, lapset ja omat vanhemmat.

Sivutoiminen yritystoiminta

Sivutoiminen yritystoiminta ei aseta rajoituksia palkansaajakassaan kuulumiselle. Sivutoimisen yritystoiminnan ansiotulot otetaan huomioon ansiopäivärahaa maksettaessa soviteltavana tulona. Mikäli sivutoiminen yritystoiminta on jatkunut pitempään, osoitetaan siitä saatavat ansiotulot työttömyysturvaetuuksia haettaessa viimeksi vahvistetulla verotuspäätöksellä.

Päätoiminen yritystoiminta

Päätoiminen yrittäjä tai omassa työssä työllistyvä ei voi liittyä palkansaajakassan jäseneksi, vaan hänen tulee liittyä yrittäjäkassaan, jos hän haluaa vakuuttaa itsensä työttömyyden varalta.

Päätoimisen yritystoiminnan aloittanut palkansaajakassan jäsen voi kuitenkin säilyttää jäsenyytensä palkansaajakassassa niin sanotun jälkisuojan eli 18 kuukauden ajan. Toisaalta, jos palkansaajakassan jäsen yritystoiminnan aloitettuaan liittyy kuukauden sisällä yrittäjäkassan jäseneksi, siirtyy hänen jäsenyys- ja työssäolohehtoaan kuusi kuukautta palkansaajakassasta yrittäjäkassaan.

Jos työvoimaviranomaiset ovat katsoneet henkilön päätoimiseksi yrittäjäksi, hänellä ei ole oikeutta työttömyysturvaan ennen kuin yritys on todistettavasti lopetettu tai yritystoiminta on ollut keskeytyneenä yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta.

Neljän kuukauden odotusaikaa ei vaadita seuraavissa tilanteissa:

- Henkilöä on pidettävä palkansaajaan rinnastettavana yrittäjänä (työskentelee pääsääntöisesti yhdelle toimeksiantajalle).
- Yritystoimintaa on luonnonolosuhteista johtuen pidettävä kausiluontoisena.
- Henkilön päätoiminen työllistyminen on ollut satunnaista (työskennellyt perheenjäsenen omistamassa yrityksessä enintään kuusi kuukautta).
- Henkilön työ on loppunut tuotantosuunnan lopettamisen tai vastaavan syyn takia.
- Henkilön työ on loppunut yritystoiminnan edellytysten pysyväisluonteisen heikentymisen takia ja yritystoiminnasta saatava tulo jää vähimmäistoimeentulona pidettävän määrän alapuolelle.
- Yrityksen taloudellisen tilanteen heikkeneminen todetaan yrityksen taloudellista tilannetta kuvaavista asiakirjoista.

- Oikeus työttömyysturvaan syntyy, jos asiakirjoista on nähtävissä, että työ yrityksessä on vähentynyt siinä määrin, ettei yritystoiminnasta syntyvä tulo tuota työttömyysturvalaissa mainittua, yritystoiminnan olennaisuutta osoittavaa työtulon määrää.
- Vähimmäismäärä on vuonna 2010 YEL-vakuutettujen osalta 710 euroa kuukaudessa ja MYEL-vakuutettujen osalta 400 euroa kuukaudessa. Yrityksen taloudellista tilaa tarkastellaan vähintään kahden edeltävän vuoden ajalta.

Yrittäjäkassan ansiopäiväraha

Ansiopäivärahaan on oikeus yrittäjäkassan jäsenellä, joka on ollut vakuutettuna vähintään 18 kuukauden ajan ja joka on vakuutettuna ollessaan täyttänyt yrittäjän työssäoloehdon. Työssäoloehto täyttyy, kun henkilö on toiminut 48 viime kuukauden ajan vähintään 18 kuukautta yrittäjänä siten, että yritystoiminta on ollut laajuudeltaan olennaista.

Laajuudeltaan olennaista yritystoimintaa on aika, jona yrittäjä on eläkevakuuttanut itsensä vähintään 8520 euron vuositulosta. Työssäoloehtoon luetaan vähintään neljä kuukautta kestäneet työskentelyjakso. Kukin työskentelyjakso voidaan lukea työssäoloehtoon vain kerran.

Yrittäjän ansiopäiväraha muodostuu peruspäivärahan suuruudesta perusosasta, ansio-osasta ja mahdollisista lapsikorotuksista.

Ansio-osan suuruus määräytyy yrittäjän työttömyysvakuutuksensa perusteeksi valitseman työtulon kautta. Työtulo saa olla enintään yrittäjän YEL- tai MYEL-työtulon tai TyEL-palkan suuruinen.

Yrittäjän ansiopäivärahaa maksetaan enintään 500 päivältä. Yrittäjillä ei ole lisäpäivärahaoikeutta kuten palkansaajilla.

Jälkisuoja

Palkansaajan ja yrittäjän jälkisuojan tarkoituksena on helpottaa siirtymistä palkansaajasta yrittäjäksi tai yrittäjästä palkansaajaksi. Kun henkilö siirtyy palkansaajakassasta yrittäjäkassan jäseneksi – tai yrittäjäkassasta palkansaajakassan jäseneksi – kuukauden kuluessa, säilyy jäsenyyss yhdenjaksoisena.

Kassan vaihtamisen jälkeinen jälkisuoja-aika on sama kuin aika, jona palkansaajan/yrittäjän työssäoloehdon uudessa työttömyyskassassa tulisi täytyä.

Jos henkilö jää työttömäksi jälkisuoja-aikana, päiväraha maksetaan samalla tavoin kuin se olisi maksettu edellisessä kassassa – siihen saakka, kunnes työssäoloehto uudessa kassassa täyttyy. Jälkisuoja koskee seuraavia tilanteita:

Tilanne 1:

- Palkansaajan työssäoloehdon täyttänyt henkilö ryhtyy yrittäjäksi ja siirtyy yrittäjäkassaan. Hänellä syntyy oikeus jälkisuojaan yritystoiminnan aloittamisesta lukien.
- Henkilö jää työttömäksi, ennen kuin hän on täyttänyt yrittäjän työssäoloehdon.
- Henkilöllä on oikeus siihen työttömyyspäivärahaan, joka hänelle maksettaisiin, jos hän olisi edelleen palkansaajakassan jäsen.

Tilanne 2:

- Yrittäjän työssäoloehdon täyttänyt henkilö ryhtyy työskentelemään palkansaajana ja siirtyy palkansaajakassaan. Hänellä syntyy oikeus jälkisuojaan.
- Henkilö jää työttömäksi, ennen kuin hän on täyttänyt palkansaajan työssäoloehdon.
- Henkilöllä on oikeus siihen työttömyyspäivärahaan, joka hänelle maksettaisiin, jos hän olisi edelleen yrittäjäkassan jäsen.

Työttömyyspäivärahan myöntää ja maksaa se työttömyyskassa, jossa henkilö on jäsenenä.

Jälkisuoja-aika koskee samalla tavoin palkansaajakassassa jäsenyytensä säilyttäneitä kuin yrittäjäkassaan siirtyneitä henkilöitä.

Jos yrittäjäkassan jäsen kuukauden kuluessa palkansaajaksi ryhtymisestä ja yrittäjäkassasta eroamisesta liittyy palkansaajakassan jäseneksi, hän voi tuoda palkansaajakassaan mukanaan jäsenyys- ja työssäoloehto enintään 10 viikkoa.

Tarkempaa tietoa yrittäjien työttömyysturvasta löytyy yrittäjien työttömyyskassojen kotisivuilta:

Ammatinharjoittajien ja yrittäjien työttömyyskassa: www.ayt.fi

Suomen Yrittäjien työttömyyskassa: www.syt.fi

ETUUKSIEN HAKEMINEN

Työttömyyskassan maksamia etuuksia on haettava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun oikeus niihin syntyy. Hakemuslomakkeita saa TE-toimistoista tai omasta työttömyyskassasta. Internetistä lomakkeita saa joko sivuilta www.tyj.fi - Lomakkeet tai Suomi.fi-portaalista, osoitteesta <http://suomi.fi> – Asiointi ja lomakkeet.

Hakemukset on täytettävä huolellisesti ja niiden liitteiksi tulee hankkia tarvittavat asiakirjat. Hakemus liitteineen lähetetään omaan työttömyyskassaan. Oman työttömyyskassasi yhteystiedot löydät tämän oppaan viimeisiltä sivuilta.

Tarvittavia liitteitä ovat esimerkiksi:

- Alkuperäinen palkkatodistus työnantajalta vähintään työssäoloehdon täyttävältä ajalta, mielellään kuluvalta ja edelliseltä kalenterivuodelta. Todistuksessa tulee näkyä eriteltyinä lomarahat ja -korvaukset sekä muut mahdollisesti maksetut erät kuten kertakorvaukset ja tulospalkkiot, palkattomat jaksot ja syyt niihin.
- Kopio irtisanomisilmoituksesta tai lomautusilmoituksesta.
- Kopio työsopimuksesta tarvittaessa.
- Työttömyyskassa saa ennakonpidätystiedot suoraan verottajalta, mutta jos hakijalla on portaikkoverokortti tai muutosverokortti, liitetään se alkuperäisenä hakemukseen.
- Päätös sosiaalietuuden myöntämisestä, jos hakija saa esim. eläkettä, sairaus-, äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa tai kotihoidon tukea.
- Selvitys yhdessä asumisesta, jos haetaan lapsikorotusta avio- tai avopuolison lapsista.
- Selvitys hakujakson aikaisista palkka- ja muista tuloista.
- Kopiot maksetuista jäsenmaksukuiteista tarvittaessa.

Ansiopäivärahaa haetaan aina jälkikäteen neljän viikon tai kuukauden jaksoissa. Ensimmäisen hakemuksen voi lähettää kassan antamia ohjeita noudattaen kahden-kolmen viikon työttömyyden jälkeen.

Vuorottelukorvauksen osalta riittää yksi hakemus, jolla etuus myönnetään koko korvattavalle ajalle. Vuorottelukorvausta voi hakea etukäteen.

Alakohtaisista eroista tai muista syistä johtuen kassat voivat joutua pyytämään myös muita liittei-

tä ja selvityksiä. Puutteellinen hakemus ja liitteiden pyytäminen viivästyttävät käsittelyä.

Työttömyyskassalla on työttömyysturvalain mukaan oikeus saada tietoja työnantajilta ja laissa mainituilta viranomaisilta etuuksien saamiseen ja maksamiseen liittyvissä asioissa.

Valituskelpoinen päätös ja muutoksenhaku

Kun ensimmäinen hakemus on käsitelty, työttömyyskassa lähettää päätöksen etuuden maksupöytäkirjasta, maksu-ilmoituksen ja jatkohakemuslomakkeen ansiopäivärahaa varten. Etuspäätökset annetaan aina kirjallisina.

Mikäli hakija on tyytymätön päätökseen, hän voi valittaa siitä päätöksen liitteenä olevan valitusohjeen mukaisesti 30 päivän kuluessa työttömyysturvan muutoksenhakulautakuntaan. Lautakunnan päätöksestä voi edelleen valittaa vakuutusosastoille.

Etuuksien takaisinperintä

Mikäli etuuksia on maksettu aiheuttomasti tai liikaa, päätökset oikaistaan ja perusteettomasti maksetut etuudet peritään takaisin.

Jos etuutta haettaessa on jätetty ilmoittamatta sen saamiseen vaikuttavia tietoja, esimerkiksi työssäolo, yritystoiminta tai sosiaalietuuksien saaminen, syyllistyy henkilö työttömyysturvakomukseen. Etuuden takaisinperinnän lisäksi henkilölle voidaan antaa huomautus, varoitus tai viime kädessä hänet voidaan erottaa kassan jäsenyydestä. Lisäksi työttömyyskassan tulee ilmoittaa kaikki tahalliset etuuksien hakemiseen liittyvät väärinkäytökset poliisille.

Ennakonpidätys työttömyyskassan maksamista etuuksista

Työttömyyskassat saavat jäsentensä ennakonpidätystä koskevat tiedot suoraan verottajalta. Jos etuuden saaja hakee muutosta pidätysprosenttiin, muutosverokortti toimitetaan työttömyyskassaan alkuperäisenä. Palkkatuloa varten annettuja ennakonpidätysprosentteja muunnetaan seuraavasti:

Etuus	Palkkaa varten annettua pidätysprosenttia muutetaan	Vähintään
Ansiopäiväraha, koulutustuki, koulutuspäiväraha	+ 2 prosenttiyksikköä	20 %
Korotetut etuudet: korotettu ansio-osa ja työllistymisohjelmallisä	+ 4 prosenttiyksikköä	20 %
Vuorottelukorvaus	- 3 prosenttiyksikköä	

Työttömyysetuuden maksaminen sosiaalitoimistolle, Kansaneläkelaitokselle tai ulosottoviranomaiselle

- Ennakkona maksettu toimeentulotuki voidaan periä työttömyysetuuksista sosiaalitoimiston pyynnöstä.
- Kansaneläkelaitos voi periä lapsikorotukset, mikäli elatusmaksuja on maksamatta.
- Työttömyysetuudet ovat ulosmitattavaa tuloa.

ANSIOPÄIVÄRAHAN LASKEMINEN

Ansiopäiväraha muodostuu perusosasta, ansio-osasta ja lapsikorotuksista

- Perusosa on peruspäivärahan suuruinen. Peruspäiväraha on 25,63 € vuonna 2010. Peruspäivärahan määrä tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksin mukaan.
- Lapsikorotukset ovat vuonna 2010 yhdestä 4,86 €, kahdesta 7,13 € ja kolmesta tai useammasta lapsesta 9,19 €.
- Päiväraha voi olla enintään 90 prosenttia päiväpalkasta, mutta vähintään lapsikorotuksilla korotetun peruspäivärahan suuruinen. Jos päiväraha maksetaan korotetulla ansio-osalla tai muutosturvan ansio-osalla, voi päiväraha olla enintään 100 prosenttia päiväpalkasta.

Ansio-osat

- Ansio-osa on 45 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta. Jos kuukausipalkka ylittää peruspäivärahan 105-kertaisen määrän eli taitekohdan = 2691,15 €, ansio-osa on ylimenevältä osalta 20 prosenttia.
- Korotettu ansio-osa on 57,5 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta ja taitekohdan ylimenevältä palkanosalta 35 prosenttia.
- Muutosturvan ansio-osa on 65 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta ja taitekohdan ylimenevältä palkanosalta 37,5 prosenttia.
- Tuloista vähennetään palkansaajan työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksua sekä sairausvakuutuksen päivärahamaksua vastaava määrä ennen päivärahan laskemista. Vähennys on 3,5 prosenttia vuonna 2010.

Suuntaa antavia esimerkkejä ansiopäivärahan laskemisesta. Keskimääräinen kuukausittain maksettava määrä saadaan kertomalla päiväraha luvulla 21,5, joka vastaa työttömyysturvassa teoreettista työpäivien lukumäärää kuukaudessa.

Kuukausipalkka	1000,00 €
- vähennettynä 3,5 %	965,00 €
- päiväpalkka, jakaja 21,5	44,88 €
- päiväraha $25,63 + (0,45 \times (44,88 - 25,63))$	34,29 €
	→ kuukaudessa x 21,5 = 737,32 €

Kuukausipalkka	2788,76 €
- vähennettynä 3,5 %	2691,15 €
- päiväpalkka, jakaja 21,5	125,17 €
- päiväraha $25,63 + (0,45 \times (125,17 - 25,63))$	70,42 €
= ansio-osan korvausosan taitekohta	→ kuukaudessa x 21,5 = 1514,09 €

Kuukausipalkka	3000,00 €
- vähennettynä 3,5 %	2895,00 €
- päiväpalkka, jakaja 21,5	134,65 €
päiväraha $70,42 + (0,20 \times (134,65 - 125,17))$	72,32 €
	→ kuukaudessa x 21,5 = 1554,86 €

Työttömyyskassojen ansiopäivärahataulukko 2010

Palkka / kk	Palkka – 3,5%	Päiväpalkka	Ansio- päiväraha €/päivä	Korotettuna maksettu ansiopäiväraha €/päivä	Muutosturvan ansio-osalla maksettu ansio- päiväraha	Vuorottelu- korvaus €/päivä (70%)	Vuorottelu- kor- vaus €/päivä (80%)
705,00	680,33	31,64	28,34	29,09	29,54	19,84	22,67
800,00	772,00	35,91	30,25	31,54	32,31	21,18	24,20
900,00	868,50	40,40	32,27	34,12	35,23	22,59	25,82
1 000,00	965,00	44,88	34,29	36,70	38,15	24,01	27,44
1 100,00	1 061,50	49,37	36,31	39,28	41,06	25,42	29,05
1 200,00	1 158,00	53,86	38,33	41,86	43,98	26,83	30,67
1 300,00	1 254,50	58,35	40,35	44,44	46,90	28,25	32,28
1 400,00	1 351,00	62,84	42,37	47,02	49,81	29,66	33,90
1 500,00	1 447,50	67,33	44,39	49,61	52,73	31,08	35,51
1 600,00	1 544,00	71,81	46,41	52,19	55,65	32,49	37,13
1 700,00	1 640,50	76,30	48,43	54,77	58,57	33,90	38,75
1 800,00	1 737,00	80,79	50,45	57,35	61,48	35,32	40,36
1 900,00	1 833,50	85,28	52,47	59,93	64,40	36,73	41,98
2 000,00	1 930,00	89,77	54,49	62,51	67,32	38,14	43,59
2 100,00	2 026,50	94,26	56,51	65,09	70,24	39,56	45,21
2 200,00	2 123,00	98,74	58,53	67,67	73,15	40,97	46,83
2 300,00	2 219,50	103,23	60,55	70,25	76,07	42,39	48,44
2 500,00	2 412,50	112,21	64,59	75,41	81,91	45,21	51,67
2 600,00	2 509,00	116,70	66,61	77,99	84,82	46,63	53,29
2 700,00	2 605,50	121,19	68,63	80,57	87,74	48,04	54,90
2 788,76	2 691,15	125,17	70,42	82,87	90,33	49,30	56,34
2 800,00	2 702,00	125,67	70,52	83,04	90,52	49,37	56,42
2 900,00	2 798,50	130,16	71,42	84,61	92,20	50,00	57,14
3 000,00	2 895,00	134,65	72,32	86,18	93,89	50,62	57,86
3 100,00	2 991,50	139,14	73,22	87,75	95,57	51,25	58,57
3 200,00	3 088,00	143,63	74,11	89,33	97,25	51,88	59,29
3 300,00	3 184,50	148,12	75,01	90,90	98,94	52,51	60,01
3 400,00	3 281,00	152,60	75,91	92,47	100,62	53,14	60,73
3 500,00	3 377,50	157,09	76,81	94,04	102,30	53,77	61,45
3 600,00	3 474,00	161,58	77,71	95,61	103,99	54,39	62,16
3 700,00	3 570,50	166,07	78,60	97,18	105,67	55,02	62,88
3 800,00	3 667,00	170,56	79,50	98,75	107,35	55,65	63,60
3 900,00	3 763,50	175,05	80,40	100,32	109,03	56,28	64,32
4 000,00	3 860,00	179,53	81,30	101,89	110,72	56,91	65,04
4 100,00	3 956,50	184,02	82,19	103,46	112,40	57,54	65,76
4 200,00	4 053,00	188,51	83,09	105,04	114,08	58,16	66,47
4 300,00	4 149,50	193,00	83,99	106,61	115,77	58,79	67,19
4 400,00	4 246,00	197,49	84,89	108,18	117,45	59,42	67,91
4 500,00	4 342,50	201,98	85,78	109,75	119,13	60,05	68,63
4 600,00	4 439,00	206,47	86,68	111,32	120,82	60,68	69,35
4 700,00	4 535,50	210,95	87,58	112,89	122,50	61,31	70,06
4 800,00	4 632,00	215,44	88,48	114,46	124,18	61,93	70,78
4 900,00	4 728,50	219,93	89,38	116,03	125,87	62,56	71,50
5 000,00	4 825,00	224,42	90,27	117,60	127,55	63,19	72,22
5 100,00	4 921,50	228,91	91,17	119,17	129,23	63,82	72,94
5 200,00	5 018,00	233,40	92,07	120,74	130,92	64,45	73,65
5 300,00	5 114,50	237,88	92,97	122,32	132,60	65,08	74,37
5 400,00	5 211,00	242,37	93,86	123,89	134,28	65,70	75,09
5 500,00	5 307,50	246,86	94,76	125,46	135,97	66,33	75,81
5 600,00	5 404,00	251,35	95,66	127,03	137,65	66,96	76,53
5 700,00	5 500,50	255,84	96,56	128,60	139,33	67,59	77,25
5 800,00	5 597,00	260,33	97,45	130,17	141,01	68,22	77,96
5 900,00	5 693,50	264,81	98,35	131,74	142,70	68,85	78,68
6 000,00	5 790,00	269,30	99,25	133,31	144,38	69,47	79,40

Työttömyyskassojen yhteystiedot

<p>Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäin tk PL 65, 00531 HELSINKI p. 09 613 111 fax 09 61311 333 www.akt.fi</p>	<p>Lakimiesten tk Uudenmaankatu 4-6 B, 00120 HELSINKI p. 09 6123 087 fax 09 85610 305 www.lakimiesliitto.fi/tyottomyyskassa</p>
<p>Erityisalojen Toimihenkilöiden tk Asemamiehenkatu 4, 00520 HELSINKI p. 09 61323 224 fax 09 61323 201 www.erto.fi</p>	<p>Lääkärien tk PL 49, 00501 HELSINKI p. 09 393 091 fax 09 3930 840 www.laakariantkassa.fi</p>
<p>Erityiskoulutettujen tk Asemamiehenkatu 2, 00520 HELSINKI p. 09 72064 343 fax 09 2721 212 www.erko.fi</p>	<p>Maa- meri ja metsäalojen tk PL 115, 00181 HELSINKI p. 09 6866 340 fax 09 68663 441 www.mmtk.fi</p>
<p>IAET-kassa Ratavartijankatu 2, 00520 HELSINKI p. 09 47637 600 fax 09 47637 690 www.iaet.fi</p>	<p>Metallityöväen tk PL 116, 00531 HELSINKI p. 020 690 455 fax 020 7741 270 www.metalliliitto.fi</p>
<p>Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan tk Kaisaniemenkatu 10, 8. krs, 00100 HELSINKI p. 09 47857 200 fax 09 47857 209 www.irkatk.fi</p>	<p>Myyntin ja markkinoinnin ammattilaisten tk PL 720, 00101 HELSINKI p. 0800 544 322 fax 09 47807 740 www.smkj.fi</p>
<p>Journalistien ja esittävien taiteilijoiden tk PL 334, 00121 HELSINKI p. 09 612 0280 fax 09 671 330 www.journalistiliitto.fi</p>	<p>Opettajien tk Pasilankatu 4 B, 00240 HELSINKI p. 09 22944 100 fax 09 141 549 www.opetk.fi</p>
<p>Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöiden tk Asemamiehenkatu 4, 00520 HELSINKI p. 020 690 069 fax 020 7893 872 www.jytyliitto.fi</p>	<p>Palvelualojen tk PL 93, 00531 HELSINKI p. 020 690 211 fax 020 7742 203 www.pam.fi/tyottomyyskassa</p>
<p>Julkisten alojen teknisten tk Pasilanraito 9 B, 00240 HELSINKI p. 09 7206 820 fax 09 1481 029 www.jattk.fi</p>	<p>Paperityöväen tk PL 349, 00531 HELSINKI p. 09 70 891 fax 09 7089 246 www.paperiliitto.fi</p>
<p>Julkisten ja hyvinvointialojen tk PL 100, 00531 HELSINKI p. 010 190 300 fax 010 7703 235 www.jhl.fi</p>	<p>Posti- ja logistiikka-alan tk PL 189, 00531 HELSINKI p. 09 61311 780 fax 09 61311 789 www.pau.fi</p>

<p>Puu- ja erityisalojen tk PL 21, 00531 HELSINKI p. 09 615 161 fax 09 761 160 www.puuliitto.fi</p>	<p>Teollisuusalojen tk TEAM-kassa PL 291, 00531 HELSINKI p. 09 773 971 fax 09 714 989 www.teamliitto.fi</p>
<p>Rahoitus ja Erityisalojen tk Ratamestarinkatu 12 A, 00520 HELSINKI p. 09 22914 400 fax 09 22914 310 www.ammattiliittosuora.fi</p>	<p>Terveystenhoitoalan tk PL 70, 00060 TEHY p. 09 54227 300 fax 09 1483 384 www.tehy.fi</p>
<p>Rakennusalan tk PL 308, 00531 HELSINKI p. 020 774 003 fax 020 7743 060 www.rakennusliitto.fi</p>	<p>Toimihenkilöiden tk PL 228, 00181 HELSINKI p. 09 17273 444 fax 09 17273 335 www.toimihenkilounioni.fi</p>
<p>Suomen Elintarviketyöläisten tk PL 213, 00531 HELSINKI p. 020 690 321 fax 020 7740 804 www.selry.fi</p>	<p>Työttömyyskassa Nomit PL 52, 00521 HELSINKI p. 09 8689 400 fax 09 86894 040 www.tknomit.fi</p>
<p>Suomen Merimies-Unionin tk Siltasaarencatu 3-5, 00530 HELSINKI p. 09 61520 230 fax 09 8763 366 www.smu.fi</p>	<p>Vakuutusväen tk Asemamiehenkatu 2, 00520 HELSINKI p. 09 85672 450 fax 09 85672 401 www.vvl.fi</p>
<p>Super tk PL 117, 00521 HELSINKI p. 09 27279 377 fax 09 2786 531 www.supertk.fi</p>	<p>Valtion Virkamiesten tk Ratamestarinkatu 11, 00520 HELSINKI p. 09 1551 fax 09 2787 217 www.valvirtk.fi</p>
<p>Sähköalojen tk PL 774, 33101 TAMPERE p. 03 2520 111 fax 03 2520 209 www.sahkoliitto.fi</p>	<p>Yleinen työttömyyskassa YTK Teollisuuskatu 4, 32200 LOIMAA p. 02 7607 620 fax 02 7624 917 www.ytk.fi</p>

YRITTÄJIEN TYÖTTÖMYYSKASSAT

<p>Ammatiharjoittajien ja yrittäjien tk AYT Ratavartijankatu 2, 00520 HELSINKI p. 09 25353 100 fax 09 25353 131 www.ayt.fi</p>	<p>Suomen Yrittäjien tk SYT PL 999, 00101 HELSINKI p. 09 6224 830 fax 09 6224 840 www.syt.fi</p>
--	--

